

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma

Teuron koulu lv 2024–2026

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoituksena on kartoittaa koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilannetta, kirjata asian suhteen jo tehdyt toimenpiteet ja selvittää, miten koulu voi toimia lisätäkseen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koulussa. Suunnitelma käydään läpi vuosittain ja siihen päivitetään tilanteeseen mahdollisesti tulleet muutokset, koulutukset ja tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät tapahtumat, kartoitukset ja niiden tulokset sekä projektit. Tämä suunnitelma on tehty ottaen huomioon sekä sukupuolten väliseen tasa-arvoon että yhdenvertaisuuteen liittyvät tekijät.

Tässä suunnitelmassa tasa-arvolla viitataan sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvään tasa-arvoisuuteen. Koulu on kaikille avoin paikka ja Teuron koululla pidetään tärkeänä ja arvokkaana sitä, että jokainen koulun oppilas voi tuntea käyvänsä koulua turvallisessa ympäristössä ja tulee hyväksytyksi riippumatta siitä, mitä sukupuolta edustaa tai mikä hänen seksuaalinen suuntautumisensa on. Teuron koululla pidetään erittäin tärkeässä arvossa sitä, että viestintä on kaikkia kunnioittavaa. Puhekulttuuri, sanavalinnat ja sanaton viestintä antavat taustan sille, mitkä arvot ovat hyväksyttäviä ja mitkä taas eivät.

Tasa-arvolaki kieltää oppilaitoksissa tapahtuvan syrjinnän sukupuolen, sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella. Tämän lisäksi koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksissa tehdään järjestelmällistä ja suunnitelmallista työtä sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi. Oppilaitosten tulee myös ennaltaehkäistä syrjintää sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella. Tämän suunnitelman tarkoitus on taata lain vaatiman järjestelmällisen ja suunnitelmallisen työn toteutuminen Teuron koululla.

Yhdenvertaisuudesta puhuttaessa tasa-arvon käsite laajenee. Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia. Sukupuoli, ikä, alkuperä, ulkonäkö, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen tai ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, vamma, terveydentila, seksuaalinen suuntautuminen tai muu henkilöön liittyvä syy ei saa vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin saada erilaisia palveluita tai osallistua koulutukseen.

Perusoikeudet kuuluvat jokaiselle ihmiselle, eikä ketään saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eriarvoiseen asemaan. (yhdenvertaisuus.fi; yhdenvertaisuuslaki 6 §.) Yhdenvertaisuuslain (1 §) tarkoitus on edistää yhdenvertaisuutta, ehkäistä syrjintää ja tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa.

Yhdenvertaisuuslaissa (6 §) todetaan, että koulutuksen järjestäjän on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi sekä huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet

Opetuksen järjestäminen

Teuron koululla opetus järjestetään siten, että jokainen oppilas saa opetussuunnitelman mukaista opetusta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea sekä opiskeluhuollon palveluita tuen tarpeen ilmetessä. Koulussa huolehditaan siitä, että oppilaan oikeus maksuttomaan opetukseen, oppikirjoihin, tarvittaviin työvälineisiin ja muuhun oppimateriaaleihin sekä opiskeluhooltoon ja laissa määriteltyihin opintososiaalisiin etuihin ja palveluihin toteutuu.

Teuron koululla kehitetään jatkuvasti turvallista opiskeluympäristöä, jossa oppilailla on hyvä olla. Turvallisuudella tarkoitetaan tässä niin fyysistä, psyykkistä kuin sosiaalistakin turvallisuutta. Yhdenvertaisuuslain mukaisesti ketään ei aseteta eriarvoiseen asemaan. Opetuksen järjestämisessä ja toteuttamisessa huolehditaan siitä, että kaikilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet opetukseen.

Teuron koululla opetus järjestetään siten, että opiskeluympäristö sopii jokaiselle oppilaalle sukupuolesta tai muista ominaisuuksista riippumatta. Teuron koululla pyritään jokaiselle antamaan mahdollisuus oppia omalla tavalla ja omassa tahdissa, muu yhteisö huomioiden. Opetus järjestetään sukupuolisensitiivisesti siten, että jokaisen oppilaan yksilölliset tarpeet tulevat huomioiduksi ilman, että niihin liitetään sukupuoleen liittyviä ennakko-odotuksia tai -käsityksiä.

Opintosuoritusten arviointi

Opintosuoritusten arviointi perustuu valtakunnallisessa, kuntakohtaisessa ja koulukohtaisessa suunnitelmassa määriteltujen tavoitteiden saavuttamiseen. Oppilaiden ikä- ja kielitaso huomioiden heitä ohjataan asettamaan omalle oppimiselleen tavoitteita ja arvioimaan niiden toteutumista. Arvioinnissa ei verrata oppilaiden keskinäisiä suorituksia ja saavutuksia, eikä arviointi koskaan perustu henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Arviointi on jatkuvaa, monipuolista ja ohjaavaa. Arvioinnissa käytetään erilaisia toimintatapoja ja oppilaalle annetaan jatkuvaa palautetta. Opetus ja arviointikäytännöt suunnitellaan siten, että oppilaalla on riittävästi erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arviointi on monipuolista, esim. keskustelua tai kirjallista tuotosta tai toiminnallista arviointia. Käyttäytyminen arvioidaan aina erikseen, eikä se vaikuta eri oppiaineista saataviin arviointeihin. Oppilaalla ja huoltajalla on aina oikeus saada tietoa siitä, miten arviointiperusteita on sovellettu oppilasta arvioitaessa. Arvosanat annetaan yhdenvertaisin perustein ja koulussa pidetään yllä yhtenäistä arviointikulttuuria.

[Arvioinnin käsikirja \(peda.net\)](https://peda.net)

Elämäkatsomus, vakaumus ja mielipide

Erilaisiin elämäkatsomuksiin, vakaumuksiin ja mielipiteisiin suhtaudutaan avoimesti ja kunnioittavasti Teuron koululla. Erilaisten elämäkatsomusten ja vakaumusten esille tuomiseen pyritään antamaan mahdollisuus, jotta henkilöstöllä ja oppilailla olisi mahdollisuus tutustua niihin ja tarvittaessa myös rikkoa mahdollisia ennakkoluuloja ja stereotyyppioita.

Kouluruokailussa huomioidaan erilaiset vakaumukset ja erityisruokavaliot.

Erilaisia vakaumuksia ja arvopohjia kunnioitetaan virallisessa tiedotuksessa ja henkilökunnan antamassa ohjeistuksessa.

Etninen tausta, kansallisuus ja kieli

Teuron koululla käytetään tarvittaessa tulkkauspalvelua, jotta kodin ja koulun yhteistyötä voidaan toteuttaa huolimatta siitä, mikä oppilaan ja/tai huoltajan äidinkieli on. Arjen viestinnässä huomioidaan, että tärkeät viestit menevät kotiin ymmärrettävässä muodossa.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon erilaiset ajattelu- ja toimintatavat sekä rakennetaan yhteistä ymmärrystä siitä, miten arki saadaan toimivaksi koulupäivien aikana. Koulussamme huomioidaan ja kuunnellaan eri kulttuureista tulevien toiveita ja tarpeita opetusta suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuoli-identiteetti

Teuron koululla kunnioitetaan jokaisen seksuaalista suuntautumista. Koulussamme rakennetaan hyväksyvää, erilaisuutta ja moninaisuutta arvostavaa, avointa ja sallivaa ilmapiiriä jatkuvasti, tietoisesti ja suunnitelmallisesti. Harjoittelemme yhdessä erilaisten ihmisten kunnioittavaa kohtaamista.

Sukupuoli-identiteetistä ja seksuaalisuudesta keskustellaan oppitunneilla osana opetusta ja opetussuunnitelmaa. Oppiaineita ei ole määritelty sukupuolen kautta ja kaikilla oppilailla on mahdollisuus osallistua kaikkeen toimintaan sukupuolesta riippumatta. Opetusryhmiä ei koosteta sukupuolisidonnaisesti pääsääntöisesti missään oppiaineessa, eikä sukupuoleen liitetä ennako-oletuksia tai ennakkoluuloja.

Seksuaalinen häirintä ja sen ehkäisy

Jokaisella oppilaalla, henkilökunnan jäsenellä ja vierailijalla on oikeus turvalliseen ja häirinnästä vapaaseen arkeen Teuron koulussa. Kaikenlainen seksuaalinen häirintä on ehdottomasti kiellettyä. Koulussamme tiedostetaan se, että seksuaalinen häirintä pitää sisällään monenlaisia erilaisia osa-alueita. Kaikki seksuaaliseen häirintään viittaavat toimet otetaan aina vakavasti ja selvitetään välittömästi.

Oppilaiden kanssa keskustellaan jokaisen oikeudesta fyysiseen koskemattomuuteen. Oppilaille selvennetään, että jokainen ihminen määrittelee itse sen, kuka ja miten häntä saa koskea. Pidetään huolta siitä, että oppilaat ja henkilökunta tiedostavat seksuaalisen häirinnän eri osa-alueet ja muodot.

Vammaisuus ja terveydentila

Teuron koulussa ketään ei syrjitä vammaisuuden tai terveydentilan vuoksi. Oppilaalla ja henkilökuntaan kuuluvalla on oikeus itse päättää, mitä ja kuinka paljon hän haluaa terveydentilastaan tiedettävän ja kenellä on oikeus annettuun tietoon. Oppilaan huoltajan kanssa sovitaan aina erikseen mahdollisesta tiedottamisesta.

Koulussamme pyritään tekemään kaikki tarvittavat erityisjärjestelyt ja tilanteessa, jossa kaikkia tarvittavia erityisjärjestelyitä ei ole mahdollista toteuttaa, annetaan tietoa kouluista, joissa erityisjärjestelyt on toteutettu tai mahdollista toteuttaa.

Toiminta syrjintä- ja häirintätapauksissa

Ehkäiseminen

Teuron koululla kiinnitetään huomiota syrjinnän ja häirinnän ennaltaehkäisemiseen. Koulussa käytetään seuraavia toimenpiteitä osana ennaltaehkäisevää toimintaa:

- Oppilaiden kanssa määritellään yhdessä tärkeitä käsitteitä ja keskustellaan niiden merkityksistä monipuolisesti ja avoimesti tiiviinä osana koulun arkea.
- Osallistetaan oppilaita ja otetaan huomioon heidän näkemyksensä, ajatuksensa ja ideansa erilaisiin tapoihin ehkäistä syrjintää ja häirintää sekä edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.
- Oppilaiden kanssa harjoitellaan koulun arjessa eri tilanteissa toisen kunnioittavaa kohtaamista ja kohteliasta käyttäytymistä.
- Järjestetään oppilaiden omat toiveet ja ajatukset huomioiden teematunteja esim. turvataidoista ja nettietiketistä sekä työpajoja, juhlia ja tapahtumia, joissa kantavana teemana on yhdenvertaisuus ja tasa-arvo.
- Koulutetaan henkilökuntaa ja tarjotaan erilaisia materiaaleja, ideoita sekä vinkkejä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi sekä häirinnän ja syrjinnän ehkäisemiseksi.
- Maailmankoulun materiaali yhdenvertaisuuden käsittelyyn: <http://www.maailmankoulu.fi>

Puuttuminen

Jos koulussa havaitaan syrjintää tai häirintää, puututaan siihen seuraavien toimenpiteiden kautta:

- Ensisijaisena vastuuhenkilönä on aina aikuinen, esimerkiksi opettaja tai joku muu henkilökuntaan kuuluva.
- Selvitetään, onko kyseessä yksittäinen tapaus vai laajempi ilmiö. Jos kyseessä on yksittäinen tapaus, noudatetaan alla olevia toimenpiteitä. Jos taas kyseessä on laajempi ilmiö, sovitaan yhteisesti siitä, miten toimitaan.
- Tilanteesta keskustellaan asianosaisten kanssa ja selvitetään tapahtumien kulku. Keskustelussa huolehditaan siitä, että jokainen tulee kuulluksi.
- Keskustellaan ja sovitaan seuraamuksista sekä tilanteen seurannasta. Sovitaan yhteisesti syrjinnän ja/tai häirinnän loppumisesta ja sovitaan, mitä tapahtuu, jos se sopimuksesta huolimatta jatkuu.
- Keskustelusta ilmoitetaan aina huoltajalle sekä vakavuusasteesta riippuen myös opiskeluhooltohenkilöstölle ja tarvittaessa ollaan yhteydessä Ankkuri-tiimin poliisiin ja lastensuojeluun.
- Suoritetaan sovitut seuraamuksiin liittyvät toimenpiteet.
- Seurataan tilannetta ja jos tilanne toistuu, kutsutaan paikalle tekijän (ja teon kohteen) huoltajat ja pohditaan yhdessä ratkaisuja tilanteeseen. Vakavammissa tilanteissa selvitetään, onko tarvetta ottaa yhteyttä lastensuojelun henkilöstöön ja/tai poliisiin.
- Koulun henkilökunnalla on velvollisuus ohjata oppilas saamaan opiskeluhuollon palveluita. Opiskeluhoitopalveluissa huolehditaan siitä, että niin tekijä kuin teon kohde saavat tarvittavaa tukea.

LÄHTEET

- <http://www.rauhankasvatus.fi/>
Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141329>
Opetushallitus: Sukupuolitietoinen opetus ja ohjaus – mitä se on?
http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/ohjeita_koulutuksen_jarjestamiseen/toiminnallinen_tasa_arvo_suunnittelu_oppilaitoksissa/sukupuolitietonen_opetus
Opetushallitus, 2015: Tasa-arvotyö on taitolaji, Opas sukupuolten tasa-arvon edistämiseen perusopetuksessa
Opetushallitus: Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslain velvoitteet http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/ohjeita_koulutuksen_jarjestamiseen/toiminnallinen_tasa_arvosuunnittelu_oppilaitoksissa/lain_velvoitteet
<https://www.tasa-arvo.fi/etusivu>
Yhdenvertaisuuslaki:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>
www.yhdenvertaisuus.fi

Tammelan Peda.net

[Arvioinnin käsikirja \(peda.net\)](#)

[Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta \(peda.net\)](#)

